

ERDÉLYI GAZDA

MEGJELENIK

minden pénteken
legalább egy iven
és az egyleti tagoknak
ingyen
küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 ft. félévre 2 ftal fizet-
hetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

Pénz- és érték küldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ

(Dr. Hintz György, c. pénztárnokhoz)

a lap szellemi részét illető küldemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

(Gamauf Vilmos e. titkárhoz)
czimzendők.

AZ

ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET KÖZLÖNYE.

Hirdetési díjszabályzat.

		1—11	1—31	1—61	1—121	1—181	1—24
		széri hirdetéskor					
		ft	krft	krft	krft	krft	kr
10/16	lap	14	36	70	120	160	200
8/16	"	7	18	35	60	80	100
4/16	"	350	9	1750	30	40	50
2/16	"	175	450	875	15	20	25
1/16	"	90	225	440	750	10	1250

Többszöri hirdetésnél nagyobb kedvezmények.

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor
a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni;
mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése
számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala
és a r. k. Lyceum nyomda központi irodája (főter gr. Te-
lecki Domokos-ház.) Mellékletek 5 o. é. fiba számit-
tatnak.

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kodolányi Antal, Mina
János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Egyleti elnök grf. Mikó Imre beszéde
az erdélyi gazd. egylet közgyűlésén.

Tisztelt közgyűlés!

Midőn az erdélyi gazdasági egyesület igazgató
választmánya e közgyűlést egybe hívta: alapszabályai
rendeletének és amaz egyesületi alapelvnek hódol, mely
szerint azoknak, a kiknek anyagi segélyével valamely
cél kivitelére élünk, joguk is van tudni, hogy áldo-
zatai mire fordítottak, azokkal a kitűzött cél érde-
kében minő siker eszközöltetett?

Egyesületünk évi munkálkodásaira viszapillantani s azok főbb mozzanatait kiemelni, a titkári je-
lentés feladata — nekem az a kellemes kötelesség
jutott, hogy szavakat adjak azon benső hálaérzetnek,
melyet egy ily alkalommal ki nem fejezni, hálátlan-
ságnak tartanék földmivelési-, ipar- és kereskedelmi
miniszteriumunk irányában [ama sok nemü és mindig
kész gyámolításáért, melyben a magyar alkotmány
új életre ébredése óta egyesületünket és gazdasági
érdekeinket részeltetni minden alkalommal hajlan-
dónak mutatkozott.

Ugyan is megalakulása után csakhamar első
gondjainak egyikét képezte a kolozs-monostori gazda-
sági tanintézet életbe léptetése. Ki nem látja ennek
a messze jövőre kiterjedő jótékony hatását?

Továbbá „Erdélyi Gazda“ című szaklapunkat
1869—1871-ig évenként 800 frttal segélyezte, ké-
sőbb ennek heti lappá leendő változtathatása végett

1600 — folyó évre pedig 1400 frtot utalványozott.
1871-ben az első gazdasági vándorgyűlés és
tárlat költségeire 800 frtot és a kiállított gazda-
sági cikkek kitüntetésére 5 darab arany, 10 ezüst
és 15 bronce érmet bocsátott rendelkezésünk alá —
továbbá meggyőződve az ily gazdasági vándorgyűlések
siker hatásától, e célra a fennebb említett össze-
get és jutalom érmeiket a múlt évben is kiszolgáltatta.

A néhai Kócsi Károly „Községi Faiskola“ című
munkájáért özvegyének, közbenjárásunkra, 400 frtot
utalványozott.

1872-ben a szőlőszeti vándor-tanárnak évi áta-
lányul 800 frtot és 200 frt. utazási költséget, to-
vábbá borászati körutra 200 frtot, cselédjutalmazásra
pedig 100 frtot tett folyóvá.

Méh-kasok ingyen kiosztására 1872-ben 400 frtot,
a folyó évben ismét 449 frtot adott rendelkezésünk
alá.

Törvényhozásunk most folyó munkálkodásáról
szóló tudósításokból látjuk, hogy lótenyésztésünk eme-
lésére egy állami ménesnek Fogarasban leendő fel-
állítását eszközölte, továbbá egy szarvasmarha te-
nyésztelep felállítását is kilátásba helyezte.

Végre egyesületünknek számos gazdasági köny-
vet, folyóiratot sat. adományozott.

És általában mondhatom, hogy gazdasági érde-
keink fellendítése céljából hozza intézett egyetlen
kérsünk is — ha csak lehetőség volt teljesítésében

— meghallgatatlanul vissza nem utasított. Legyen ezért nekie hála, köszönet és elismerés!

Azonban, tisztelt közgyűlés, midőn kormányunk gyámolító készségéért forró hálámat kifejezem, legyen szabad egyszersmind azon erős meggyőződésemet is kimondanom, hogy ez nem ad nekünk jogot a tétlenségre és arra, hogy mindent csak tőle várjunk, de kétszeresen kötelez a fáradatlan és ernyedetlen további munkálkodásra, s becsületbeli kötelességünké teszi, hogy magunk részéről is fokozott buzgalommal és kitartással működünk teendőink teljesítésében: gazdasági iparunk és ez által a közvagyonosodás és jóllét eszközzésében.

Végül, tisztelt közgyűlés, az elnökség és igazgató választmány hivataloskodásának szabályszerű ideje lejárván: van szerencsém, úgy magam, mint elnöktársaim és az igazgató választmány tagjai nevében, megköszönve a személyünkbe eddig helyezett bizalmat, tisztünket a t. közgyűlés kezeibe — a további szabályszerű intézkedés végett — letenni.

Felhívás Erdély földbirtokosaihoz.

Nagyon sajnálom, hogy a nyilvánosság terén vagyok kénytelen azon t. urakhoz szólani, kik a bécsi világkiállításra különféle termékeket és cikkeket küldeni ígértek! Az erdélyi gazd. egyesület gyűjtemény kiállítására még eddig nagyon kevés tárgy érkezett be, daczára annak, hogy a beküldési határidő már f. hó 25-én letelik. A nyert ígéretek nyomán a bécsi világkiállítási palota csarnokában megfelelő helyet kértünk — valjon nem fognak e pirulni Erdély földbirtokosai, ha e hely üresen marad, üresen az ő hanyagságuk és közönyük miatt! Még van idő segíteni e szegényletes állapoton — küldjenek buzát, rozsot, gyapjút sat. egyáltalában bármely gazdasági terméket. Nem kell sok az egyes cikkek közül, csak néhány kupa, font vagy köteg — de kell az országnak minden egyes vidékéről, hogy a külföld megítélhesse, mit és mely minőségben képes Erdély termelni.

Most nyílik reánk nézve a legkedvezőbb alkalom, megmutatni a nagy mivelt világnak hogy mi is existálunk, mi is munkálkodva fáradunk és a kor intő szavát — ha későbbre is mint mások — mi is megértettük! Ime százsz testvéreink megtették kötelességüket, mint szorgalmas, gondolkozó néphez illik — és magyar népünk, mely szintén culturnemzetnek vallja magát, képes volna visszamaradni a békés munka e

nemzetközi versenyén?! Ne felejtjük uraim: nem hangzatos szavak, hanem erélyes tettek nyomán ítél a világ, mert egy népet sem emelt nagygyá a vétkes hanyagság és hideg közöny!

Azért sietve hozzak helyre a mulasztást, tartunk gyors szemlét cikkeink felett — meg vagyok győződve, mindenki fog találni oly terméket vagy tárgyat, mely vidékének termelését, viszonyait hiven bemutatja, feltünteti. A küldemények erdélyi világkiállítási felügyelő Gamauf Vilmos urhoz Kolozsvárra czimzendők.

Paget János.

Az erd. pincze-egylet 2-ik rendes közgyűlése.

Nem tartjuk feleslegesnek, hogy az „Erdélyi Gazda“ közelebbi számában közölt hivatalos jelentés mellett, az erdélyi pincze-egylet ügyeivel kissé bővebben is foglalkozzunk.

Ezen egylethez, keletkeztekor, nagy reményeket kötöttünk, s nem is ok nélkül. Évről évre nagyobb kiterjedést nyerő nemes bortermesztésünk ezen gazdasági cikkét már is Erdély egyik kincsbányájává tevék, csak hogy a nemes terményt teljes kezeléssel, nagyobb mennyiségben, alkalmas kereskedelmi cikké tudjuk alakítani, mely a kényesebb, — hogy úgy mondjuk — európai izlésű közönség igényeit is képes legyen kielégíteni. A pincze-egylet, mint hazánk legnagyobb birtokosaiból alakult kereskedő-társaság első sorban hivatva van, hogy nemes boraink hitelét megalapítsa és állandólag fenntartsa. Örömmel látjuk, hogy a kedvezőtlen körülmények (1869—1871-ki rosz bortermés) által gátoltatva lassan ugyan, de biztosan és kitünő óvatossággal és szakavatottsággal vezetve halad kitüzött célja felé.

A pincze-egylet működését 1871. martius 1-én kezdte meg; tavál 1872. martius 28-án tartott első rendes közgyűlésén 10 havi forgalmáról hallottunk kedvező jelentést, az idei 2-ik közgyűlés is, tekintve az idők mostohaságát, 1872-ről kielégítő eredményt tüntet fel. Kiváló kincset bir az egylet, az idei zárszámla szerint 80 ezer frtra becsült boraiban, melyek azonban — miként a vizsgálóbizottság jelentéséből értettük, — ennél jóval több valódi értéket képviselnek, és a hazai termékek legjelesbjeit magukban foglalják. Tisztaságuk, egyöntetőségök a szakértő, helyes kezelésről tanuskodik.

Vásárolt az egylet 1872-ben hazai termelőktől 55 ezer frt értékű bort, és szerzett 3500 frt áru felszerelési cikket, melyek közt a kezelést könnyítő pincze-eszközök s kivált a borlefejtő gép és hosszú vezetősövek főhelyet foglalnak.

A közgyűlésen jelen volt 13 tag, 419 részvényt képviselt; többen mint távollevő részvényesek biztosai is szerepeltek. A választmányból, az alapszabályok rendelete szerint kilépett Zeyk József és gróf Teleki Gusztár, de csaknem általános szavazattal újra megválasztattak.

Két főbb indítványt hallottunk a gyűlés folyama alatt. Egyik azt kívánta volna, hogy a kibocsátott 750 drb. 200 frtos részvényt változtassa át a közgyűlés, a részvénybirtokosok érdekében, kétannyi 100 frtos részvényre. A gyűlés ezen indítványt nem találta elfogadhatónak. — A második indítványt azt hozta ajánlatba, hogy az egyesület igyekezzék üzletét, helyiségeit, a jövedelem fokozhatása végett, terjeszteni.

A részvényekre be van fizetve eddigelő 70%, az egyesület 1872-re közel 7% osztalékot adott.

A közelgő bécsi világtárlaton kétség kívül újra bő alkalom fog nyíltni, hogy a külföld borainkat kedvező oldalról ismerje meg s ezen elismerésből bizonyára a pin-cze-egyesületnek is nem csekély osztályrésze lesz.

Mégegyszer a Mezőség befásításának kérdése.

(Viszonzás Illés Nándor selmeczi akadémiai tanár urnak.)

E lapok múlt heti számában Illés Nándor selmeczi akadémiai tanár ur, egy hozzám intézett válaszával piron-gató leczkét ad: hogyan merészeltém én a Mezőség be-fásítása kérdésében vele -- mint volt tanárommal — el-lenkező véleményét nyilvánítani!

Cikkem, melyre Illés ur válasza vonatkozik, tud-tommal sem méltatlan gunyt, sem pedig személyesítő il-domtalanságot nem tartalmaz. I. ur mindazonáltal jó-nak látta válasza közben személyemet sértőleg kisebbitő ki-fejezésekkel illetni. Habár az igen tisztelt tanár ur fity-málásain túl is teszem magamat, de legalább a leczkézte-tés tárgyilagossá lényegére — mint volt tanítványa — egy kis felelettel nem maradhatok adós.

Illés ur érthetően céloz, sőt határozottan ki is mondja, hogy ő sz a k e m b e r és könyvet irt. Ezen naiv nyilatkozatot egyébiránt az igen tisztelt tanár ur minden kínálkozó és nem kínálkozó alkalommal megteszi, s ez most sem lehet válasz, illetőleg czáfolat számomra, mert én soha sem állítottam, hogy ő ne volna szakember, s hogy megmutassam, miszerint könyve iránt kellő respec-tussal vagyok, ha megengedi, alább alkalmilag hivatkozni is fogok arra. Ezen kívül a tordai előadásra is, mely az orsz. erdősz-egyesület évkönyvében megörökítve szintén elő-tem fekszik, most már hitelesebben hivatkozhatom, mint a közgyűlésen elhangzott szavakra.

Első cikkemben semmi megjegyzést sem tettem volt arra, hogy I. ur a tordai gyűlésen a Mezőség talajtani viszonyait ismerteté; sőt ez az én véleményem szerint is egészen a maga helyén volt. I. ur azonban ilyesmi ellen is védi magát, vagy más szóval: rémképet fest a levegőbe és hadakozik ellene.

Tökéletesen elegendőnek hiszi I. ur a Mezőség ismerésére Kolozsvárról Csánon keresztül utazni Tordára. Tekintve, hogy a Mezőség mintegy 55 □ mrf. terjedelmű, melyet tehát I. ur mondhatni csak érint, s tekintve, hogy Csánban is némely dolgokat csak mesziről látott (pl. a csáni erdőt), s némelyek felől hallomás útján informál-tatta magát: részemről ez ismereteket éppen nem tartanám

„tökéletesen elegendőnek“, hanem ellenkezőleg nagyon is felületesnek.

I. ur maga mondá tordai előadásán, hogy a Mezőség talaja kötött agyagos, — mégis elhívé, hogy azt a szél magával ragadja. Ha a Mezőséget csakugyan olyan szél-vészek látogatnák meg, melyek még a „kötött agya-gos“ talajt is elragadják: vajon hány szalmatetőt hagy-nának azok ottan épségben, s vajon a törekeny akác-z miként állaná ki a dicsőséget?

I. ur gyanúsításnak állítja ugyan, hogy ő a tölgy telepítését ajánlotta volna; mindazonáltal reflectál reá, mert ő — mint mondja — e fanemet még a kopár és sovány legelőt alig szolgáltató talajon is fel fogja nevelni csak tessék neki arra alkalmat adni.

Hogy ez nem volt részemről pusztán gyanúsítás, ha-nem az előadásban csakugyan első helyen és „kiválólag“ a tölgyek vannak ajánlva, erről meggyőződhetik I. ur az erdősz-egyesület évkönyvéből. Hogy kopár és sovány oldalon, is felneveli a tölgyet, erre azt jegyzem meg, hogy e fa-nem Illés erdőtenyésztéstana szerint mély, üde és erőteljes talajt kíván; s ha ezt valaha, úgy bi-zonyára első megtelepítésekor leginkább kívánja. Bir-e a kopár és sovány oldal ezen tulajdonságokkal? Itélje meg I. ur. Mindazonáltal, hogy a tölgy itten egyáltalában ne lenne felnevelhető, azt nem állítom; sőt ha I. urnak örömet szerezhetek vele, ennél még többet is mondok; t. i. azt mondom, hogy e kopár oldalak, sőt akár az egész Mezőség is mind csupa narancs- és citromligetekkel is betelepíthető. Meglehet ugyan, hogy ez utóbbi czéjből a Mezőség üvegtetővel volna ellátandó és koronként fü-tendő is lenne, — e csekélység azonban nem jön tekin-tetbe; a fődolog az, hogy lehetséges, csak tessék arra alkalmat szolgáltatni.

Kérem ne vegye ezt gunynak; ezzel állítását csak kissé élesebb színben akarám feltüntetni; mert első cik-kem valódi értelmét e lapok józan olvasóival együtt bi-zonyára I. ur sem fogja másra magyarázni, mint arra, hogy én a Mezőség befásításának sikerét annál kétesebb-nek tartom, mentől mesterkétebb és költségesebb utat követünk a kivitelnél, főleg pedig a kezdeményezésnél, és viszont annál biztosabbnak hiszem, mentől természetsze-rűbb módot választunk. I. ur — mint látom — e tételt éppen megfordítva hiszi helyesnek. Véleményem nyilvání-tása sem első ízben nem volt, sem ezuttal nincs arra szá-mítva, hogy éppen ötlet hitében megingatni akarnám; de ki kell mondanom újra, hogy a szóban forgó befásítás kivitelénél semmi luxus*) sincs helyén, mert ez a sikert kockáztatná.

Mentől mesterkétebb és luxuriosusabb módot vá-lasztunk, természetesen annál költségesebb és fáradságo-sabb az, — s kérdem: hogy az erdő késedelmes és arány-lag csekély jövedelme kecsegtetni fog-e valakit, hogy ily

*) Luxus alatt: értem itten a kényes fanemekkel teendő mesterkél, ugyszólván erőltetett és aránytalanul költséges kísér-leteket.
Sz. M.

módon jó példával menjen elő? S ha esetleg akadna is példaadó, a ki pénzzel és erővel győzi, valjon követni fogja-e a mezősegi oláh?

A mezősegi oláh meg van ugyan győződve, hogy a szilvafa szilvát terem és e hasznot aránylag rövid idő alatt élvezzi; kérdés azonban: ültet-e kertjébe és pusztá telkére legalább annyi szilvafát, a mennyi ebbeli házi szükségét fedezze? Főlöszleges mondanom, mi különbség van a kertbe néhány szilvafát és a kopár oldalakra erdőt ültetni. Az oláh látni fogja ugyan a szép ültetvényt, melyet valamely jó példaadó, esetleg telepített, de nem kerüli ki figyelmét a rengeteg költség és fáradság sem, a mibe az került, s ez utóbbi körülmény éppen nem fogja őt utánzásra lelkesíteni. Hamarább fog vállalkozni arra, hogy példaadója keserves munkájának gyümölcsét is legeltetési, vagy más módon elpusztítsa.

Illés ur nem elégli meg kettőnkkel bibelődni; egy füst alatt még egy harmadik személynek is védelmére kél. Reászorult-e az illető e védelemre? Nem tudom. Czáfogatja ugyanis I. ur azon megjegyzésemet, hogy a populusok — egy kivételével — ligetes helyek lakói. E czáfogatását kissé igen magasan kezdi s aztán ugy beleokoskodik magát, hogy a végén ő is mellettem bizonyít, állítván, hogy „a Mezőség sem hegység, sem hegyes vidék“. Tehát lapály, vagy ettől nem igen különböző hullámos.*) Ám de ekkor ismét hol keressük a kopár meredek oldalokat? A holdban? Mert a mi lapály, az nem kopár s még kevésbé meredek oldal, (az erdélyi belföldön t. i.). Egyáltalában I. ur semmi áron sem tud menekedni azon gondolattól, hogy a Mezőségen lapályos helyeket és több láb mélységű, kitünő televényes talajt kell befásítani. Ugyan kérem, ha szavaimnak egyáltalában nem hiszen, vegye elő a pályakérdést, melyre már első cikkemben is utaltam volt, s ottan látni fogja, hogy nem buja rétek és dúsgabonatermő földek, hanem kopár meredek oldalak befásításáról van szó.

Hogy a Tisza L. ur praxisa többet ér az én theoriamnál, azt nem vitatom, de hogy a tordai gyűlésen I. urat corrigálgatta, annyi bizonyos.

Az I. ur tordai előadásában, a már említettek kivül, vannak még némely olyan állítások, melyek az Illés Erdőtenyésztéstanának tételeivel farkasszemet néznek. Így állítja pl. hogy „az ákác a kötött talajban legerősebben szokott diszteni“, — az Erdőtenyésztéstanban (289. l.) ellenben az áll, hogy legjobban szereti a laz a földet. Állítja, hogy a fekete és erdei fenyő**) (Pinus austriaca et sylvestris) „kötött talajon roppantul tenyésznek.“ Az erdőte-

*) Egyébiránt, hogy a nyáriak az üde vagy nedves talajt szeretik, lásd Illés Erdőtenyésztéstanát, 284. l. Sz. M.

**) Itten megenged nekem I. ur, hogy nem az ő (peresznye sat.) kedvencz új szavait használom. Nem teszem azért, mert tudommal még senki sem vette be azokat, legalább az irodalomban nem látom hogy hivatkozott volna. E körülmény nyilván arra mutat, hogy az erőszakosan világra hozott szavak emészthetetlenek, sőt egészen fölöslegesek. Erről 3 évi tapasztalás I. urat is meggyőzhette ugyan, de ő mégsem tágit, hanem az áradat ellen egymaga szava, ma is a biztos diadal kilátásával ragaszkodik kedvenceihez. Sz. M.

nyésztéstanból ennek is körülbelöl az ellenkezőjét lehet bebizonyítani. Már most melyeknek lehet hitelt adni a kettő közül? Mert hogy egy és ugyanazon fanem egyszerre két egészen ellentétes tulajdonsággal bírna, vagy hogy a természet törvényeit és a kérlelhetetlen elveket tetszés és szeszély szerint variálni lehetne, azt én legalább képtelenségnek tartom. Állítja, hogy a szelek irányára függőlegesen vezetett ültetvényszegélyek a szeleket megtörik. A mi minden esetre áll; de az orsz. erdész-egylet évkönyve ugyanazon lapján s mintegy az előbbi mondat folytatásául van feljegyezve az a furcsaság is, hogy az ilyen szegélyek (fasorok) között a fa leginkább ki van téve a viharoknak (?) s ennél fogva gyorsabban nő(!)

Elég lesz ennyi s ezeket sem idéztem volna, de ki akarám mutatni, hogy az alaposság és consequentia éppen nem tartoznak a tordai előadás erős oldalai közé s ennél fogva az méltán eshetett kifogások alá.

I. ur nem érti, miért nem szólaltam fel és igazítottam helyre tévedéseit a közgyűlésen? Megmondom őszintén. A Mezőséget ismerem ugyan nagyjában még a korábbi időkől, közelebről azonban és nevezetesen a befásítás érdekében még nem tanulmányoztam, és így nézeteim éppen oly hiányosak és tévesek lehettek volna, mint akár az I. uré, vagy bárki másé, a ki a kérdést a helyszínén alaposan még nem tanulmányozta. Nem tartottam tehát helyén levőnek felszólalni és a kérdésbe belekontárkodni legalább addig, míg az I. ur állításainak valószínűségét kissé közelebről meg nem vizsgáltam.

Utólagos felszólalásomat I. ur zokon és egy akadémiai tanárhoz talán mégsem illő ingerültséggel veszi, s szakembersége hánytorgatásával és személyem kisebbitésével, egy oly közönség előtt, mely alkalmasint sem Illés urat, sem engem elég közelről nem ismer, ugy tünteti fel a dolgot, mintha ő — csalhatatlan szakember és legalább is elsősorú csillag létére — olyan egyénnel állana itten szemközt, kinek az erdészetről még csak fogalma sincs.

Bár beismerem csekélységemet és fogyatkozásaimat, mindazonáltal ugy gondolom, hogy e szakban én sem álok jogtalanul bitorolt téren, s ezt (miután nem szeretek egyebet is feszegetni) legyen elég azzal bizonyitanom, hogy az Illés ur neveltje vagyok.

Mindezek alapján ki kell jelentenem végül, miszerint az I. ur leczkértetése éppen nem tevé reám azt a visszaretentő hatást, hogy egy és más dologban csekély véleményemet jövőre is tartózkodás nélkül ne nyilvánítanám. A jelen ügyben azonban a vitát szívesen befejezettnek tekintem; mert I. ur tölem ugy sem tanulhat; én pedig, miután őt már ugyis absolváltam, további tanulmányozás végett jövőre — ha mindjárt csak változatosság kedvéért is — más forrásokat keresek fel.)*

Székely Mihály.

* Jelen „viszonzalasz“ közlésével a vitát — legaiább lapunkban — mi is befejezettnek nyilvánítjuk. Szerk.

T Á R S A L G Ó.

Választmányi ülés martius 3-án 1873.

15) A február hó 3-án tartott ülés jegyzőkönyve felolvasatván

tudomásul szolgál.

16) Nagy Ferencz tagtárs indítványozza, miszerint az igazgató választmány által már tavál elfogadott és pártolólag a közgyűlés elé terjesztett indítvány, hogy az egyleti kert és szőlő haszonvétele a nmlgu földmívelési miniszteriumnak átbo-csátassék azon feltétel mellett, hogy a kormány legkésőbb két év alatt kertész és vinczellérképezdét állít fel, újból felvétessék és az általa részletesen elősorolt okoknál fogva a legközelebb megtartandó közgyűlésnek elfogadás végett ismételtén és melegen ajánltassék

választmány az indokokat most is úgy mint tavál helyeslén, mielőtt e fontos ügyet a közgyűlés eldöntésére bizná, mindenekelőtt a m. kormány szándékáról óhajt hiteles felvilágosítást nyerni. E végből sürgősen felkéri egyleti alelnök Tisza Lászlót, hogy e tárgyban a kellő lépéseket mielőbb megtenni s egyletünket az eredményről tudósítani sziveskedjék, e tudósítás megérkezésétől tétetvén függővé az is, valjon az indítvány a jelen rendes vagy egy későbbi rendkívüli közgyűlés elé fog-e terjesztetni.

17) Egyleti pénztárnok dr. Hintz György felolvassa az 1872-ik évi zárszámadást, az egyes alapok és az összes vagyonról szóló kimutatást és számadásainak megvizsgálására egy bizottság kinevezését kéri

választmány egyleti pénztárnok urnak buzgó fáradozásáért egyhangulag köszönetet szavaz, vizsgáló biztosokul br. Huszár Sándor elnöklete alatt Filep István és Gamauf Vilmos tagtársakat kéri fel.

18) Egyleti titkár a közgyűlés napirendjének meghatározását kéri

a megállapított napirend a helybeli lapok útján közlendő lesz, egyszersmind a pénztárvizsgáló bizottság és a titkár jelentéseinek meghallgatására f. hó 10-re délelőtti 11 órára rendkívüli választmányi ülés tüzetik ki.

19) Miniszterium i. 880. sz. a. tudatja, miszerint az „Erd. Gazda“ subventióját évi 1400 forintra felemelte, mely összeg a helybeli m. kir. adóhivataltól negyedéves részletekben felveendő lesz, egyszersmind 12 intézet címét közli, melynek lapunkat ingyen megküldetni óhajtja

választmány a kegyes segélyezést hálás örömmel fogadja, az ingyen példányok a szerkesztőség által az átirat vételével rögtön expedáltattak.

20) Ladányi Sándor tagtárs indítványozza, miszerint a szarvasmarha-tenyésztelő ügyében intézett kérelmünk az által is hatályosabbá tétessék, hogy egyletünk egy felkért tagja az ügy fontosságát és sürgősségét ismételve és személyesen a nmlgu miniszterium figyelmébe ajánlja

választmány az indítványt egyhangulag elfogadván, az ügy szószólójánál Tisza Lászlót fogja felkérni.

21) Miniszterium idei 1559. és 2113. sz. átirataiban a Hutter-féle kast kiosztásra czélszerűnek találja, s a már korábban utalványozott 400 frthoz újabban e czélra még 449 frtot utalványoz. Egyszersmint azonban utasítja az egyletet, hogy a méh-

kasok az erdélyi szász gazdasági egylettel együttesen lesznek kiosztandók, illetőleg utóbbi megkérdezendő, valjon szinte Hutter-kasokat óhajt-e vagy pedig a rendelkezésére bocsátandó pénzösszezen más kasokat fog-e kiosztani?

választmány a kegyes utalványozást örvendetes tudomásul veszi. A szász gazd. egylet a Hutter-féle kasok helyett más kaptárok kiosztását saját vidékén czélszerűbbnek tartván, ennél fogva az utalványozott összegnek $\frac{1}{4}$ része, 283 frt, részére át fog küldetni, a fennmaradó 517 frtért Hutter-kasokat fognak készíttetni, s a kijelelt néptanítókhoz elszállíttatni. Választmány egyuttal megbizta titkárt, hogy a méhész osztály közbenjárásával 200 drb kast megrendeljen.

22) Szőlészeti szakosztály az általa kidolgozott vándortanári utasítást bemutatja, egyszersmint a vándortanár idei működésének területét a mezősegi borvidék marosi részét indítványozza kitűzni

választmány az utasítást egyhangulag elfogadván, egyszersmint elhatározza, miszerint a vándortanár a jelen idény alatt a mezősegi borvidék marosi részének 85 helységében működjék, mely határozat a név szerint elősorolandó községekkel egyutt az összes erdélyi lapokban közlendő lesz.

23) Miniszterium i. 641. sz. a. az egylet működésére vonatkozó rovatos iveket küld mielőbbi pontos kitöltés végett a rovatok pontos kitöltésére egy. titkár utasíttatik.

24) Miniszterium idei 2242. sz. alatt tudatja, hogy a jó tejelő szarvasmarha fajták terjesztése czéljából, a gazd. tanintézeteknél alapított törzsnyajak szaporulatából évenként néhány darab eladásra kerül tudomásul szolgál.

25) Miniszterium idei 2435. sz. a. tudatja, miszerint a magy. orsz. gazd. egylet útján számunkra visszaszolgáltató terhe alatt ingyen kiosztandó 3 tonna rigai lenmagot küld

örvendetes tudomásul szolgálván, a lapban közléteendő.

26) Miniszterium idei 1584. sz. a. kérdést tesz, vajjon mennyi tiszteletdíjt indítványoz egyletünk Kiss János méhészeti munkájának díjazására

választmány a tiszteletdíj összegét 200 frtban fogja kérényezni.

27) Orsz. m. gazd. egylet 84. sz. a. tudatja, miszerint a rigai lenmagot vasutra feladta tudomásul szolgál.

28) Titkár indítványozza, hogy az „Erdélyi Gazda“ eddigi folyamai, valamint a vándorgyűlés jegyzőkönyvei diszesen be-kötve a bécsi világkiállításra felküldessenek

az indítvány egyhangulag elfogadtatván, választmány a 20—24 frtnyi költséget megszavazza.

29) A torda-aranyosi gazd. egylet 40 drb csemetének díjtalan kiszolgáltatását kéri

választmány a kérelem teljesítésére titkárt utasítja.

30) Zilahai államtanítóképezde néhány oltógalynak és 500 drb traminer vesszőnek díjtalan kiszolgáltatását kéri

választmány a kérelem teljesítésére titkárt utasítja.

31) Nagy Ferencz tagtárs néhány újabb törökbuszafajta meghozatalát ajánlja

választmány az indítványt elveti s a kísérletételt az egyes gazdák tetszésének tartja fenn.

32) Magy. kir. adóhivatal az egylet ingó vagyona után a m. évre 50 frt 7 kr. adóilleték befizetését sürgeti az illeték természetének constatalása végett egy. ügyvéd urnak kiadatik, egyttal az összeg utalványoztatik.

33) Frank Kiss János még 1870-ből eredő 5 frt 24 krnyi számlájának utalványozását kéri egyleti pénztárnok utasittatik a követelés jogosultságának kipuhatólása után a számlát kifizetni.

34) A k.-monostori m. kir. gazd. tanintézet igazgatósága a f. évi martius 20-tól april 3-ig tartandó vizsgákra hívja meg egyletünk tagjait

elnök a jelenlévő tagtársakat a vizsgák látogatására, Ladányi Sándor urat pedig az írásbeli jelentés elkészítésére felkéri.

35) Pincze-egyleti titkár Eöry Tivadar ur egyletünk részvényes tagjai közé felvétetni óhajtván

választmány nevezett urat tagjainak sorában örömmel üdvözi.

36) Jelen jegyzőkönyv hitelesítésére

Filep István és Szentgyörgyi József tagtársak kéretnek fel. **Gamauf Vilmos**, egyleti titkár.

R. k. választmányi ülés martius 10-én 1873.

37) Titkár előterjeszti a pénztárvizsgáló bizottság jelentését

helyeslő tudomásul szolgál és a f. hó 12-én tartandó közgyűléshez áttétetik.

38) Titkár előterjeszti az 187²/₃-ik évről szőlő titkári jelentést

ceskély módosítással elfogadtatván, a közgyűléshez áttétetik.

39) Titkár külön szavazatlapok kinyomatását indítványozván

választmány az indítványt egyhangulag elfogadja. Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

Szőlészeti levelek.

I.

Közelegvén a tavasz, több helyekeni vizsgálatom után kitűnt, hogy azon szőlők, melyek későn — illetőleg november három utolsó hetében fedettek el, még eddig jól teletek; az octoberben fedők, kik a szőlőfát teljes nedvkeringésében metszve fedték el, búsan fogják az idej csekély termés bosszujával magokat megbüntetni, mely egyszersmint tanúságul fog szolgálni arra nézve, hogy máskor novemberi fedéssel térjenek az igaz utra.

A tavaszi munkálatokat illetőleg, nem lesz felesleges általános szőlősgazdáinkat, különösen a nyitásra s ezzel kapcsolatban levő munkálatokra figyelmeztetni.

Nálunk nagyon kevesen teszik ezt, s azért meg is adják árát, mint a hogy 1872-ben is láttam az ország különböző vidékein. A hol a nyitást okszerűen végrehajtották s jól mivelték a szőlőt, ott szép és gyönyörű termésnek örvendettek akkor is, midőn az általános nem-termés panasza volt hallható: Czelnán,

Csombordon, Székely-Kócsárdon, Szász-Vesszősön, a küküllővári uradalomnál, különösen Bajomban, Szőkefalván Paget ur szőlőiben, Gógán-Váralján a magyarósi birtokos urak szőlőiben sat.

Ezért látom jónak a szőlőnek tavaszi munkálatjáról kissé értekezve, szőlősgazdáinkat figyelmeztetni saját hasznuk előmozdítására.

Első munka a nyitás. Nyitásnak neveztetik a következő műtét: tavasszal, aprilisben, különösen baraczk virágzaskor kihuzzuk a szőlőfát a földből és az elfedett szőlőről levont földet mint egy hat hüvelyk mélyen a sorok közé kapáljuk össze. Ezt a sorok közötti két részről összegyűjtött halmot a Királyhágón tul b a k h á t n a k hívják és itt a föld elhuzást nyitásnak nevezik; az az megnyitjuk a földet, hogy a nap melege, a lanyha levegő és jótékony eső a szőlő gyökérzetéhez könnyen hozzáférhessen.

Ez így marad pár hétig, maradhat első- vagy ugarkapálásig is, ezután azonban rögtön történhetik a második teendő: a karózás.

A föld középre elhuzása után igen könnyen ki lehet szedni a karókat s meghegyezvén, vagy ha cserfa — megfordítva másik végével épen azon helyre beszurandó, honnan kivonatott. Ellenben megsértve a gyökeret, könnyen fenésedés s ezáltal végelyszulás állhat elő különösen a legkényesebb muscat fajoknál.

Ugyanezkor kell megtörténnie a következő nevezetes munkálatnak is; t. i. a szőlő földszinti harmat- (hajsál vagy bajusz) gyökereket tövig ügyesen le kell vágni és takarítani, akár kaczorral, akár szőlőmetsző ollóval. Ezen haszontalan gyökerek letakarítása által elérjük azt, hogy a törzsnek (cserfa vagy vénfa, vagy agg in) nem kell a szivgyökerekből feljövő táperőt a haszontalan harmatgyökerek táplálására fordítania, hanem egyenesen felvezeti belalkotán keresztül a termőfába. — Továbbá a harmatgyökerek letakarítása a szőlőtő elcsutkosodását merőben megakadályozza, s még abban a jótéteményben is részesíti a szőlőt, hogy hajthatóvá válván, lefektetéskor lehető eltöréstől meg lesz óva.

Ellenben, ha a hajsál- vagy harmatgyökereket le nem vágjuk, elhatalmasodnak, megkeményednek, s a szőlőt hajtathatatlanná, szilárddá teszik, és őszi lefektetéskor, ha nem a tövinnél kezd hajolni, csak gunárnyakkal lesz hajtható, mely gyakran az erőszakos fektetés által meghasad. Tavasszal pedig e hasadásra tóduló nedv turósodást okoz, s ez a szőlőtőnek végelpuszulását idézi elő. — Ezen okokból nevezetes tehát a nyitással egybekapcsolt földszinti gyöktakarítás.

A földszinti gyökerek teljes letakarítása után jön az ugynevezett hajtás (karikázás). — Ez következőleg megy végbe: a cserfát, mely a földszinén felül egy lábtól másfél láb magasságig nevelhető, rendkívüli esetekben két lábig, de ennél magasabban bocsátni soha sem szabad, — kulcsánál, illetőleg azon alól, honnan kinöttek a tavali magfák (jelenleg termőfák) a karóhoz kötöm. Ezen kötés után megfogom a két ivnek való vesszőt s úgy ropogtatom és hajtom meg, hogy a cserfától az első és így az ivnek is az első szemé vagy rügye hajtja ki a legerősebb magfát jövőre. Ezenkívül arra ügyelek, hogy az alsó, föld melletti, hegye csak hat hüvelyknyire essék a földtől s úgy kötöm a karóhoz.

Ezen körülírt műtételek mindig baraczk virágzaskor teendők még pedig a következő renddel: 1-ső a nyitás, 2-ik a karózás, 3-ik a földszinti harmat gyökök letakarítása, 4-ik a hajtás. E

négy munkát holdanként 16 ember elvégezheti egy nap alatt, következőleg kerül e négy műtétel 16 napszámba.

Fekete Pál.

EGYVELEG.

* Gazdasági egyesületünk közgyűlése e hó 12-én folyt le a tanácsház nagy termében. A csekély számmal összegyűlt tagokat elnök Gr. Mikó Imre meleg szavakkal üdvözlőlvén — meguyító beszédjét mai számunk homlokán közöltük — a titkári s a pénztár vizsgáló bizottság jelentése helyeslő tudomásul vétetett. Szavazatszedő bizottságul Páll Sándor, Demeter Károly és Berde Mózses tagtársak neveztetvén ki, az ülés a szavazás befejeztéig felfüggesztetett. Beadatott összesen 24 szavazatlappal, megválasztattak elnökké Gr. Mikó Imre alelnökké B. Huszár Sándor és Tisza László mindhárman a teljes 24 szavazattal; választmányi tagokul: B. Bánffy Dániel, B. Bánffy János, Gr. Bethlen Géza, Dávid Antal, Filep István id. Hintz György, Kodolányi Antal, Nagy Ferencz, Paget János, Páll Sándor, Szentgyörgyi József, Tóth Zsigmond, Velits Károly a teljes 24 szavazattal, Filep Samu és fenesi Szabó József 23 szavazattal, Magyar Mihály 22 szavazattal, Vörös Sándor 21 szavazattal, Demeter Károly és Székely Mihály 20 szavazattal, Berde Áron 19 szavazattal, Mina János és Tuba Lajos 17 szavazattal, B. Bánffy Dezső 15 és Ladányi Sándor 14 szavazattal. Indítványok fenn nem forogván, elnök a gyűlést bezárta. A közgyűlés részletes jegyzőkönyvét lapunk legközelebbi száma hozza.

* Félévi vizsgák. A k.-monostori m. kir. gazd. tanintézetben a téli félév vizsgái következő sorrenddel fognak megtartatni: a II-od éves tanfolyamban: Martius 20-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig, ugyszinté martius 21-én d. e. 9—12 óráig általános és részletes állattenyésztésben, r. k. tanár Gamauf Vilmos; martius

22-én d. e. 9—12 óráig és d. u. 3—6 óráig: állattan, r. tanár dr. Entz Géza; martius 24-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: növénytermelés, r. t. Vörös Sándor; martius 26-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: vegytan, r. t. Tuba Lajos; martius 28-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: matematika, s. t. Kertész György; martius 31-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: állat, boncz- és élettan, r. k. tanár Mina János; végre april 2-án d. e. 9—12 és d. u. 3—9 óráig: természettan, r. tanár Székely Mihály. — A III-ad éves tanfolyamban: martius 22-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: nemzetgazdaszat r. tanár Vörös Sándor, martius 24-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: állatgyógyászat r. k. tanár Mina János, martius 26-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: erdészettan r. tanár Székely Mihály, martius 28-án d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: gazd. iparüzlettan, r. tanár Tuba Lajos; martius 31-én d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig: gazd. építészet, r. k. tanár Heigel József; végre April 2-án d. e. 9—12 óráig: kertészet, főkertész Ritter Gusztav. — Az I-ső éves tanfolyamban: April 2-án d. u. 3—6 óráig: irálytan, tansegéd Vékony Gábor; april 2-án d. e. 9—12 óráig: számtan, tansegéd Ordódi Lajos; april 3-án d. u. 3—6 óráig: természettan, tansegéd Szentkirályi Ákos. Ezen vizsgákra a t. szülőket, gazdákat egyáltalában az érdeklődőket tisztelettel meghívja: az igazgatóság.

* Tavaszi búzát kitűnő minőségben a világkiállításra Kilyén Ferencz ur állit ki Magyar-Valkóról (utolsó pzsta Bánffy-Hunyad.) Mint halljuk ugyanott még 200 mérőnyi eladó készlet is van, mérője 7 frt. 0. é. (= vékája 3 frt. 50 kr.)

* Pinczeegylet van alakulóban Nagy-Enyeden, mely első értekezletét f. hó 16-án fogja megtartani. T. olvasóink érdekében gondoskodtunk arról, hogy e nagy horderejű vállalat minden mozzanatáról hiteles tudósítást nyerjünk.

Piaczi árak.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A h e t i v á s á r		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mázsza		Egy bécsi öl	1 font
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	zab	török buza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
á r a k r a j e z á r o k b a n .										
Kolozsvár	mart. 10.	750—770	410—530	440—470	140—156	550—570	170	115	1300	23
Nagy-Várad	febr. 25.	440—650	410—430	390—410	120—150	320—360	170	120	1150	26
Maros-Vásárhely	mart. 6.	560—600	458—460	370—410	120—160	—	180—200	140—150	1500	20
Károly-Fehérvár	mart. 8.	690—715	610—617	460—467	160—165	—	135—140	70—88	1200	20
Nagy-Szeben	febr. 28.	613—680	520—573	427—467	153—180	373	90—95	70	750	20
Brassó	febr. 28.	584—662	526	418—429	155—164	299	—	—	—	20
Beszterce	márt. 4.	600—660	520	480	120	—	120—160	80—130	750	20
Nagy-Enyed	mart. 6.	580—610	520—550	400—450	130—140	—	170—180	50—60	1100	20
Szamosujvár	mart. 3.	600—680	480—520	400—420	110—120	—	200	50	1200	18
Deés	mart. 4.	640—680	560—600	440—460	100—110	—	190—200	75—100	800	18
Torda	febr. 22.	632—720	484—548	440—480	136—140	—	164—170	70—100	1400	20

Erdélyi földterhermentesítési kötvény 79. — frt 75 kr. Ezüst árkelet 108.10.

Bécsi marhavásár: Felhajtott 3300 drb. hizó ökör, tetemes husszállítások miatt az üzlet pang; árak gallicziai 34¼—34½ frt, magyar és német 32—34¼ frt, szerbiai ökör 29¼ frt a vágósúly mázsája.

(a) A méhészek kén helyett mind nagyobb mérvben kezdik alkalmazni a chloroformot, azon szert melyet az orvosok veszélyes műtéknél a beteg elaltatására szoktak használni. Minden kastárra $\frac{1}{6}$ -rész unciát vesznek s következőleg alkalmazzák. A kaptár közelében egy asztalt állítanak fel, erre egy tiszta lepedőt teritnek, s ráhelyezik egy lapos tányérban a chloroformot befödven ezt természetesen egy kis rostával vagy szitával, hogy a méhek bele ne potyogjanak. Most a kizsákmányolandó kaptárt ráborítják a tányérra. 15—20 perc alatt a kastár összes lakossága mély álomba szenderül s mind lepotyog az asztalra. Elvégezvén a méhész a mézszedést, midőn a tányért eltávolította, visszahelyezi a kast a méhek fölé, melyek rövid alvás után felébredvén ismét visszaköltöznek.

* Pálya nyertes szakmú. A földmívelési miniszterium által egy népszerű borászati vegytani kézikönyv megírására 400 frtnyi pályadíját dr. Perlaky Mihály „Fölfelé megy borban a gyöngy” jellegű munkája nyerte meg.

(sz.) A szelid telekről a „Pester Lloyd” melléklapja a következő igen érdekes Chronikát közli: 1172 telén a fák újlag kilomboztak és a madarak elkezdték fészkeiket rakni. 1289-ben épen nem volt tél s karácsonkor oly tavasziás idő járt, hogy ifju leányok friss ibolyát szedtek az ünnepre. 1241-ben mártiusban teljes virágzatban állottak a fák és májusban érett cseresznye volt. 1538-ban a kertek decemberben és januárban egészen kivirágoztak. 1572 és 1588-ban a fák februárban kizöldültek. 1607- 1609 és 1617-ben nem volt tél. 1659-ben se hó se fagy nem volt. 1722-ben Németországban nem kellett fűteni és februárban minden fa kivirágozott. 1807-ben sem volt mondhatni semmi tél. Az 1834 és 1846-beli szelid telekre még sokan jól emlékeznek. Az 1870-iki újév Szt.-Pétervárt 8 fok meleggel köszöntött be.

TARTALOM: Egyleti elnök gróf Mikó Imre beszéde az erdélyi gazdasági egyesület közgyűlésén. — Felhívás Erdély földbirtokosaihoz. — Az erdélyi pincze-egylet 2-ik rendes közgyűlése. — Még egyszer a Mezőség befásításának kérdése. — Társalgó: Választmányi ülés mártius 3-án 1873. — R. k. választmányi ülés mártius 10-én 1873. — Szőlészeti levelek. I. Egyveleg. — Piaczi árak. — Hirdetések.

Felelős szerkesztő: **GAMAUF VILMOS.**

Főmunkatárs: **VÖRÖS SÁNDOR.**

Hirdetések.

Jelzalog kölcsönök.

Telekkönyvezett földbirtokokra 5000 forinttól kezdve a legmagasabb összegig 6% kamat 1% törlesztésre illetőleg 7%-al 32 év alatt teljes törlesztés mellett (a visszafizetés előbb is bármikor teljesíthető) a leggyorsabban eszközöl

a hatóságilag engedélyezett általános ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda
Kolozsvárt, óvár, bástyauteza 6. sz.

Értekezhetni naponta délután 1—4 óráig.

(3.)

(7—48)

Gazdasági és kerti veteménymagvak

Luczerna francia.

” magyar.

Lóhere Steier.

(1—*) (8)

Burgundi répa.

Tarló répa.

Bükköny.

Fűmag, francia és angol.

Ákáczfamag sat.

Mindennemű kerti veteménymagvak, s mintegy 300 féle legújabb virágmagvak, legjobb minőségben és jutányos áron

Szentjánosi és Veisznál

KOLOZSVÁRT.

Ugyanitten találtak valódi Dittmár-féle kerti eszközök és Táx-féle zsebkések.

Hirdetés.

TAUFFER FERENCZ-nél

KOLOZSVÁRT

Csakis kizárólagosan kitűnő és hiteles
gazdasági és kerti

VETEMÉNYMAGVAK

illendő árban,
továbbá saját természetmennyü

„Douttonkorn“ törökbuza.

Valódi fehér és barna

SZIBERIAI ZAB

nagyvéka 2 frt oszt. értékben

(4)

található.

(6—47.)